

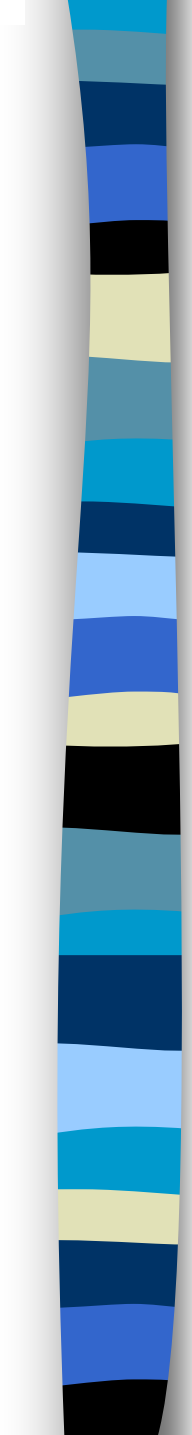

Pasmine pasa

Predavanje:

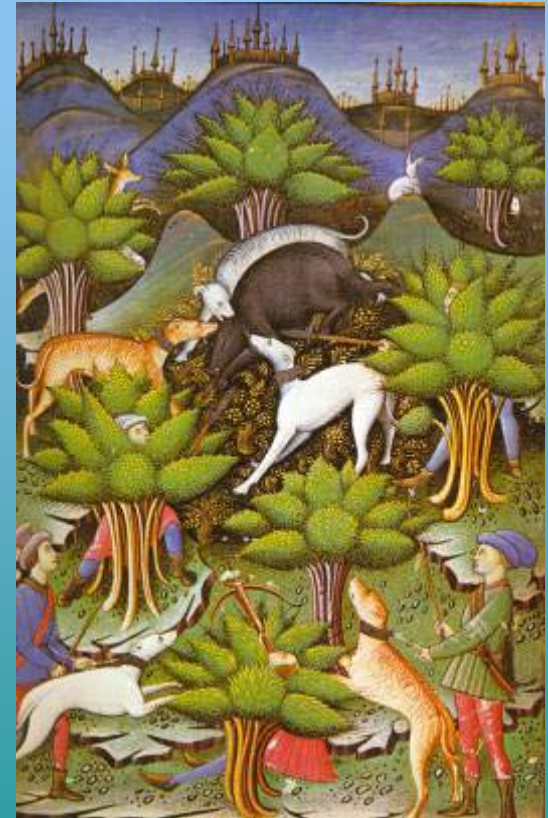
Prof. dr. sc. Tomislav Balenović

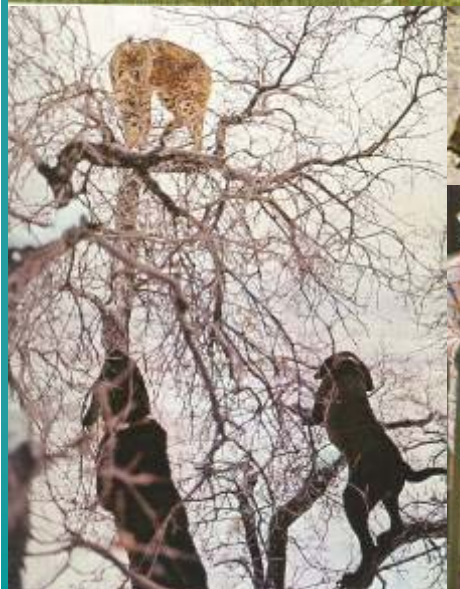
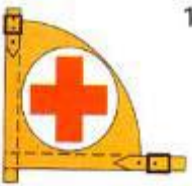

-
- **KINOLOGIJA = znanost o uzgoju, selekciji i odgoju čistokrvnih pasa**
 - **kinolozi**
 - **kinofili**
 - **kinološka organizacija**

Podrijetlo pasa

- pas je prva udomaćena životinja; stavivši se u položaj između čovjeka i tada surove prirode imao je zaštitnu ulogu, ali i ulogu “higijeničara nastambi”
- razvoj psa (*Canis canis familiaris*) započeo u Eocenu, prije 35 - 55 mil. god.

Brojne svrhe pasa

Čistokrvni psi

■ PASMINA

- pojam **čistokrvnosti** označava siguran i provjerljiv podatak da neki potomak potječe od roditelja koji su pripadnici iste pasmine (roditelji nose određena karakteristična nasljedna obilježja, kojima se razlikuju od drugih životinja iste vrste, te ih prenose na svoje potomstvo)
- uzgoj pasa u čistoj krvi od davnine (Babilon, Egipat, Kina, Grčka, Rim)
- intenzivno stvaranje pasmina od kraja 18. stoljeća

■ STANDARD:

- detaljan opis izgleda psa određene pasmine sa svim podacima potrebnim za daljnje točno reproduciranje njegove slike
- eksterijer, narav, karakter, uporabna vrijednost, učestalije ili specifične nasljedne mane
- opisuje konstitucijski posve zdravog, idealnog psa neke pasmine

■ RODOVNIK:

- dokument koji potvrđuje da pas (nosilac rodovnika) zaista potječe od roditelja (i daljnjih predaka) s kvalitetama navedenim u njemu
- može biti jamstvo da će taj pas, kao njihov potomak, uvelike nositi te kvalitete
- pomoću njega odabiremo rasplodni par odgovarajućih kvaliteta da se u potomstvu što više smanje mane roditelja, a istaknu njihove vrline

Kinološke organizacije

- prvi klubovi nastali su u Velikoj Britaniji, a potom u cijeloj Europi i svijetu
- FCI (Federation Cynologique International) = Međunarodna kinološka federacija (nastala u Europi, sjedište u Belgiji)
- postoje druge, manje kinološke organizacije
- RH: krajem 19. st. posebna komisija za kinologiju pri “Hrvatskom društvu za gajenje lova i ribolova”

FCI podjela pasa

- 10 grupa podijeljenih na sekcije i tipove:
 - I. Pastirski psi i psi tjerači goveda (osim švicarskih pastirskih pasa)
 - II. Pinčevi i šnauceri, molosi i švicarski pastirski psi
 - III. Terijeri
 - IV. Jazavčari
 - V. Špic tip i primitivni tip pasa
 - VI. Goniči, tragači po krvi i srodne pasmine
 - VII. Ptičari
 - VIII. Retriveri, cunjavci i psi za vodu
 - IX. Psi za pratnju i razonodu
 - X. Hrtovi

Sistematizacija korištena u stočarstvu

- prema uporabnoj vrijednosti i cilju uzgoja, pse dijelimo u 2 osnovne kategorije:

1. LOVAČKI PSI:

1. a) visokonogi goniči
b) kratkonogi goniči
2. jamari
3. krvosljednici
4. šunjkavci (cunjavci)
5. ptičari

2. NELOVAČKI PSI:

1. službeni psi
2. ovčarski i pastirski psi
3. psi čuvari i psi za dom
4. hrtovi
5. patuljasti psi

LOVAČKI PSI

Goniči (visokonogi i kratkonogi)

Jamari

Krvosljednici

Šunjkavci – cunjavci

Ptičari

Goniči

- pronalaze i gone divljač (“hajka”) u sve manjim krugovima prema lovcu
- gone četveronožnu divljač (ne pernatu)
- oko 80 pasmina
- visokonogi goniči:
 - balkanski gonič
 - posavski gonič
 - bosanski oštrodlaki gonič - barak
 - planinski gonič
 - istarski kratkodlaki i istarski oštrodlaki gonič
- kratkonogi goniči:
 - alpski brakjazavčar
 - westfalski brakjazavčar
 - engleski baset
 - bigl

Balkanski gonič

- visina:
 - m 46-54 cm
 - ž 44-52 cm
- mase oko 20 kg
- gusta, tvrda dlaka
- boja: lisičje crvena, žuto-crvena s crnom bojom duž leđa (plašt)
- glasanje: od niskih do visokih tonova
- svrha: lov na zečeve, lisice, divlje svinje

Posavski gonič

- visina 46-58 cm
 - ž 48 cm, m 50 cm
- masa 18-20 kg
- boja: crvenkasta, pšenično-žuta, riđa; bjelina na glavi i grudima
- svrha: lov na zečeve, lisice

Bosanski oštrolaki gonič - barak

- visina 46-58 cm
– m 52 cm, ž manje
- masa 16-24 kg
- oštra, čekinjasta dlaka;
guste obrve, brada,
brkovi
- boja: žuto-crven s
tamnim (crnim) plaštom

Planinski gonič

- visina 45-55 cm
- nježnije građe od ostalih goniča
- kratka, gusta dlaka
- boja: temeljna dlaka je crna s crvenkastim paležom (nepoželjna bijela mrlja na prsima)
- svrha: lov na zečeve, lisice

Istarski kratkodlaki gonič

- visina 44-56 cm
 - ž 48 cm, m 50 cm (poželjno)
- masa 14-20 kg
- gusta, sjajna, kratka dlaka
- boja: snježnobijela s narančasto-žutim mrljama po tijelu (1/3 površine)
- svrha: lov na zečeve, lisice

Istarski oštrodlaki gonič

- visina 46-58 cm
 - ž 50 cm, m 52 cm (poželjno)
- masa 16-24 kg
- morfološki kao istarski kratkodlaki gonič, razlika u dlaci
- dlaka duža od 10 cm, nakostriješena, oštra; guste, jake obrve
- svrha: lov, krvosljednik

Alpski brakjazavčar

- matična zemlja uzgoja = Njemačka (18.st.)
- visina 34-42 cm
- boja: crna s paležima ili smeđa sa svijetlim prugama, ili žućkasto-crvena
- svrha: lov na zečeve, jelene, vukove, divlje svinje

Vestfalski brakjazavčar

- nastao križanjem njemačkih srednjih goniča s jazavčarem
- visina 30-35 cm
- dosta gusta, gruba dlaka
- bijele mrlje na vratu, grudima, nogama
- svrha: slijedi trag divljači, ulazi u jame

Engleski baset

- **2 tipa:**

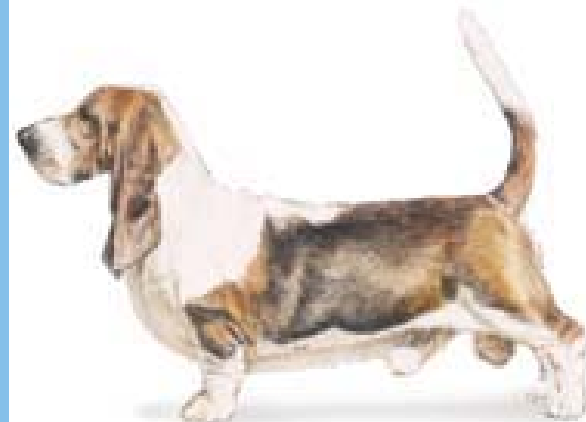
- teži tip: visina 33-38 cm; masa 20 kg; gradski pas

- lakši tip: lovački pas

- **jako krupno tijelo limfatične konstitucije, isturenog prsišta**

- **kratka dlaka**

- **boja: dvobojan (bijela + narančasta) ili trobojan (bijela + crna + crvena)**

Bigl

- visina 33-40 cm
- kratkodlaki ili štrodlaki
- često trobojan
- svrha: gonič u čoporu, naročito kunića i pernate divljači; kućni pas; laboratorijska životinja

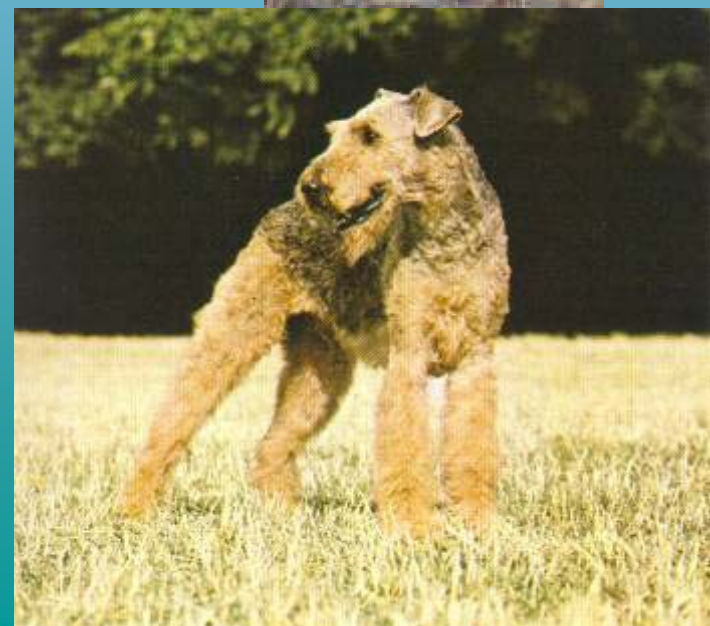

Jamari

- ulaze u jame (jazbine)
- tu spadaju dvije morfološki različite skupine:
 - njemački jazavčari
 - engleski terijeri
- to su lovački psi dobrog njuha, borbeni, tvrdokorni u borbi, ozbiljni, staloženi, oštri
- erdel terijer
- foksterijer
- oštrodlaki foksterijer, itd.

Erdel terijer

- visina:
 - m 58-61 cm
 - ž 55-58 cm
- kvadratični oblik tijela
- oštra dlaka (trimanje)
- boja: svjetlija ili tamnija crveno-smeđa s velikim tamnosmeđim ili crnim plaštem
- cilindričan oblik glave; uši male, preklopljene naprijed (“V”)

Oštrodlaki foksterijer

- visina: najviše 40 cm
- masa: najviše 8 kg
- kvadratičan oblik tijela
- rep se skraćuje
- gusta, oštra dlaka (trimanje)
- boja: temeljna boja je bijela sa smeđim ili crnim mrljama

Kratkodlaki foksterijer

- visina: 1 cm viši od oštrodlakog foksterijera
- kratka, tvrda dlaka
- oštrije i smirenije naravi od oštrodlakog foksterijera

Krvosljednici

- glavni im je zadatak da u lovu pronalaze nastreljenu (ranjenu) divljač koja može još satima bježati
- rad na krvnom tragu treba učvrstiti školovanjem
- mirni, staloženi, izvrsnog njuha, ustrajni (prate divljač više sati), kada dostignu nastreljenu divljač moraju se stalno glasati (“mora dobro oblajavati”) da ga lovac pronađe
- 2 njemačke pasmine (bavarski i hanoveranski krvosljednik) te jedna francuska (pas Sv. Huberta)

Hanoveranski krvosljednik

- **visina:**
 - m 56-60 cm
 - ž 52 cm
- **masa 38-45 kg**
- **gusta dlaka**
- **boja: svjetlije ili tamnije nijanse jelenje boje (često s tigrastim prugama, tamnije glave)**
- **svrha: traženje jelena, srnjaka**

Bavarski krvosljednik

- nastao križanjem hanoverskog krvosljednika i starog bavarskog goniča
- visina:
 - m oko 50 cm
 - ž oko 40 cm
- boja: crveno-smeđa ili okeržuta; na glavi tamnije nijanse (skoro crne)

Pas Sv. Huberta - bloodhound

- **visina:**
 - m 67 cm
 - ž 60 cm
- **masa 40-48 kg**
- **boja: crna s paležom ili jednobožno vatreno-crvena**
- **svrha: pronalaženje divljači, rad na krvnom tragu, pronalaženje ljudskog traga (izgubljene djece)**

Šunjkavci - cunjavci

- šunjkanje = način lova u kome psi (šunjkavci) jure kroz raslinje (močvarna područja), pronalaze ptice u gnijezdima, dižu ih i kratko gone da ih lovac ustrijeli
- manji psi, živahnog temperamenta, moraju voljeti vodu, biti poslušni i dosta jaki (da mogu plivati s patkom u zubima)
- tu ubarajamo 8 pasmina španijela nastalih u Velikoj Britaniji (od 18. st.) i 3 pasmine nastale u Americi (20. st.)
- potječu ili iz Španjolske, ili od francuskog epanijela
- u kontinentalnom dijelu Europe prepeličari se koriste za istu namjenu

Engleski špringer-španijel

- visina 51 cm
- masa 22-24 kg
- srednje duga dlaka + rese
- boja: smeđi s crvenim paležom ili bijelim površinama, crna s paležom ili bijelim plohama

Engleski koker-španijel

- **visina:**

- m 39-40 cm
- ž 38-39,5 cm

- **masa 11-13 kg**

- **ravna, svilenkasta, duga dlaka (pogotovo na uškama i nogama – rese)**

- **boja: smeđa (svjetlije do tamnije nijanse, skoro crna); jednobojni ili višebojni**

Američki koker-španijel

- visina 34-39 cm
- konstitucijski sličan engleskom koker-španijelu; kraća njuška
- svilenkasta dlaka
- boja: skroz crna, crna s paležom, jelenje boje, boje pijeska

Ptičari

- pronalaze i pokazuju pernatu divlječ skrivenu u logu (markiranje: podignu prednju nogu, usmjere nos ka divlječi i čekaju poput “napete strijele”), stoje nad njom dok lovac ne dođe dovoljno blizu i potjera životinju, kada ptičar mora leći i čekati hitac. Nakon toga ptičari ili idu u potragu za pogodnom životinjom (europski ptičari), ili nakon hica traže novu divlječ (engleski ptičari), a pogodenu divljač pronalazi i donosi retriever (aporter)
- tu spada 40 pasmina (njemački kratkodlaki i oštrodlaki ptičar, mađarska vižla, pointer, engleski seter, irski seter, škotski seter...

Njemački kratkodlaki ptičar

- visina:
 - m 60-65 cm (poželjno 62-64)
 - ž max 58 cm
- kvadratičnog oblika tijela
- rep se skraćuje
- kratka, ravna, tvrda dlaka, ravnomjerno pokriva čitavo tijelo
- boja: smeđa ili smeđa s manjim bijelim površinama na prsima i nogama, pastrvasto smeđa

Njemački oštrodlaki ptičar

- visina m 60-65 cm, ž <
- razlika u kvaliteti dlake – dlaka duga 4 cm, tvrda, ravna, oštra (ne prilježe uz tijelo), jaki brkovi i obrve, “zastavice” na nogama
- grublji kostur

Mađarska vižla

- visina:

- m 57-64 cm

- ž 53-60 cm

- rep se skraćuje

- boja: pšenično-žuta do lisičje-crvena

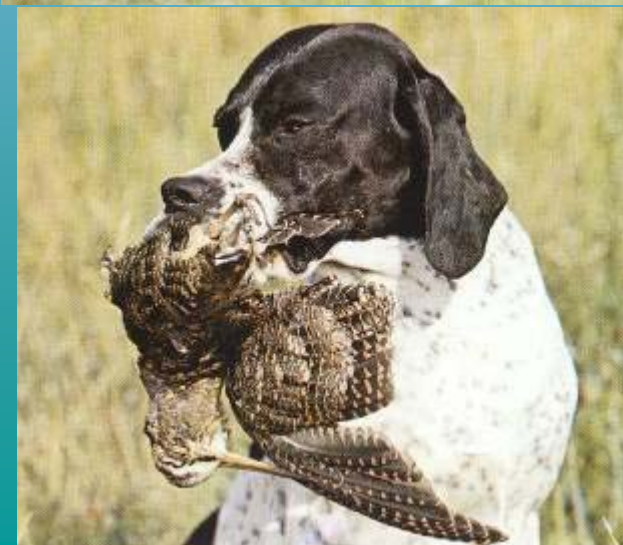
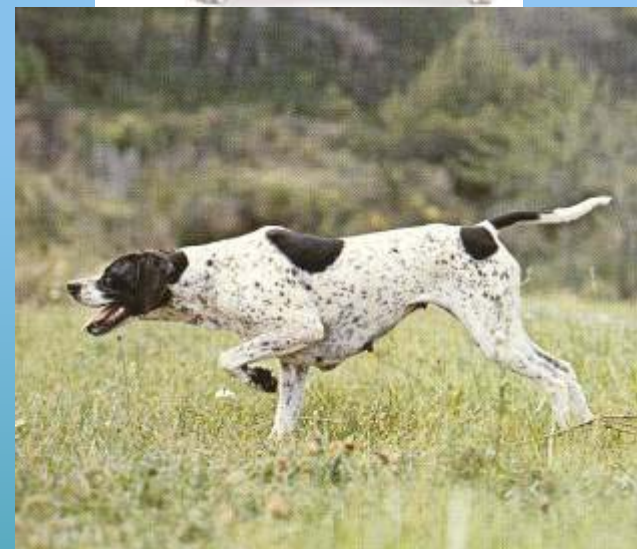

Pointer

- **visina:**
 - m 62-67,5 cm
 - ž 60-65 cm
- **masa 20-30 kg**
- **kratka, tvrda, sjajna dlaka**
- **boja: žuto-bijela, narančasto-bijela, crno-bijela; dozvoljeni jednobojni i trobojni**

Engleski seter

- **visina:**
 - m 65-69 cm
 - ž 61-65 cm
- **masa 25-35 kg**
- **glatka, svilenkasta, nikad kovrčava dlaka; rese na grlištu, nogama i bedrima**
- **boja: različita – crna i bijela, bijela i narančasta, trobojni**

Irski seter

- **visina:**

- m 56-62 cm

- ž 53-60 cm

- **masa 15-25 kg**

- **boja: crvena, crveno-bijela**

Škotski (Gordon) seter

- snažne građe, teži od prethodna dva setera, grubljeg kostura
- duga, sjajna, svilenkasta, valovita dlaka
- boja: crvena (mahagonij) s obilnim crnim plaštom (kao crna s paležima)

NELOVAČKI PSI

Službeni psi

Ovčarski i pastirski psi

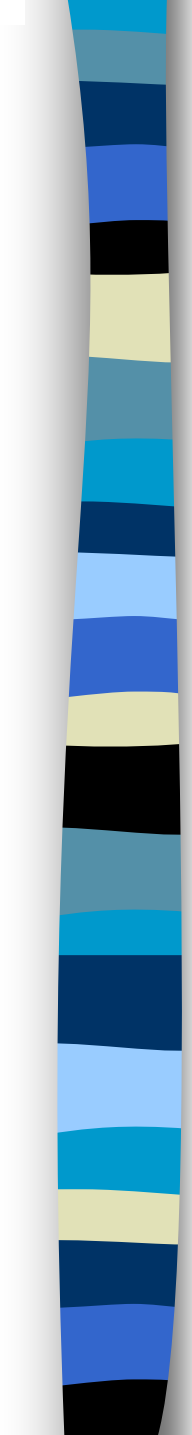
Psi čuvari i psi za dom

Hrtovi

Patuljasti psi

Službeni psi

-
- njemački ovčar
 - njemački bokser
 - njemački pinčevi:
 - njemački pinč
 - patuljasti pinč
 - doberman pinč
 - majmunski pinč
 - gubičari – šnauceri:
 - srednji gubičar
 - patuljasti gubičar
 - veliki gubičar

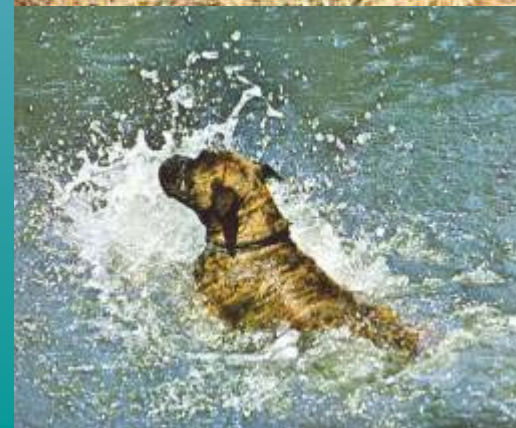
Njemački ovčar

- **visina:**
 - m 60-65 cm
 - ž 55-60 cm
- **masa 35-40 kg**
- **pačetvorinast oblik tijela**
- **gusta, tvrda dlaka, prijanja uz tijelo**
- **boja: crna, pšenično-siva, jednobožno žuta, riđožuta, sa crnim plaštem na leđima**
- **svrha: vojnički, policijski pas, vodič slijepih**

Njemački bokser

- “pas prekrasne ružnoće”
- visina:
 - m 57-63 cm
 - ž 53-59 cm
- masa 30-32 kg
- kvadratičan oblik tijela
- kupiranje repa, uški
- glatka, sjajna dlaka, čvrsto prilježe uz tijelo
- boja: jednobojno žuti, tigrasti, dozvoljena bijela boja na prsištu (max 1/3 površine)

Njemački pinč

- visina: 40-50 cm
- kratka dlaka
- boja: crna sa smeđim paležom, smeđa

Doberman pinč

- visina:
 - m 68-70 cm
 - ž 63-67 cm
- skladne građe (idealne anatomske mjere)
- kupiranje uški, repa
- boja: crna s plameno-crvenom paležom, smeđa

Srednji gubičar

- po konstituciji oštrodlaka varijanta pinčeva
- kupiranje uški i repa
- oštra, gusta, čekinjasta dlaka; snažne obrve i brkovi
- boja: posve crna, “papasol” (sivo srebrnkasta boja)

Patuljasti gubičar

- razlika samo u veličini
- visina: 30-35 cm

Veliki gubičar

- **visina:**
 - m 65-70 cm
 - ž 60-65 cm
- **boja: crni, “boja papra i soli”**
- **svrha: psi pratioci, za obranu (pogodan za školovanje)**

Ovčarski i pastirski psi

- čovjek je uzgojio dvije skupine pasa za pomoć pri radu sa stokom:
 - pastirski planinski psi (čuvaju i brane stoku od zvjeri):
 - šarplaninac, kraški ovčar, kuvas, staroengleski ovčarski pas – bobtail, brijarski ovčarski pas, maremansko-abružanski pastirski pas, itd.
 - ovčarski nizinski psi (pomažu pri napasivanju i kretanju stada, brzo uče i slušaju):
 - škotski ovčar, hrvatski ovčar, belgijski ovčar – teveren, puli, itd.

Šarplaninac

- 1936. – “ilirski ovčar”
- visina:
 - m 56-62 cm
 - ž 54-58 cm
- m 36-42 kg
- dlaka duga min 10 cm
- boja: čelično-siva tamnije ili svjetlije nijanse, ponekad bijela na prsištu

Škotski ovčar

- **visina:**
 - m 55-60 cm
 - ž 50-55 cm
- **masa 22-23 kg**
- **boja: riđa u svim nijansama + bijela područja, trobojan**
- **danas uglavnom kućni pas**

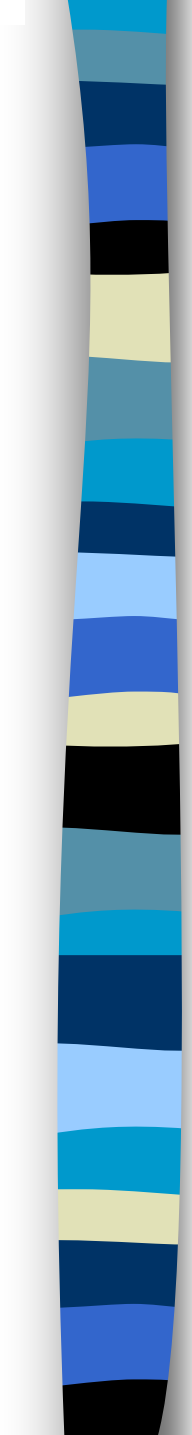

Hrvatski ovčar

- potječe od autohtonih pasa Panonske nizine
- visina 40-50 cm
- dozvoljeno skraćivanje repa na 4 cm
- dlaka duga 7-14 cm, kovrčava
- boja: crna
- svrha: čuvanje stada

Psi čuvari i psi za dom

-
- dalmatiner
 - bernardinac
 - špcevi:
 - veliki njemački špic (vučji špic)
 - srednji špic
 - patuljasti špic
 - polarni psi:
 - sibirski haski
 - aljaški malamut
 - čau-čau

Dalmatiner – dalmatinski pas

- “dubrovački gonič”, “galski pas”
- đakovački arhiv; dio plemićkih grbova RH
- visina:
 - m 55-60 cm
 - ž 50-55 cm
- masa 25 kg
- kratka dlaka
- boja: uvijek bijela sa crnim mrljama ili mrljama jetrene boje promjera 2-3 cm

Bernardinac

- porijeklo vuče od tibetskog mastifa; u današnjem obliku ugojen prije 1000. god. u samostanu Sv. Bernarda (spašavanje ljudi u snježnim naletima)
- visina:
 - m min 70 cm
 - ž min 65 cm
- masa 50-55 kg
- srednje duga, glatka, ravna ili lagano valovita dlaka (nikad kovrčava)
- boja: crvena sa bijelim mrljama ili obratno, crna maska na glavi

Veliki njemački špic

- visina 40 i > cm
- tamne, kose oči
- 5 varijanti po boji:
 - vučji špic
 - srebrnasto-sivi sa crnim preljevom
 - crni
 - bijeli
 - smeđi
- srednji i patuljasti špic razlikuju se samo po veličini

Sibirski haski

- **visina:**
 - m 54-60 cm
 - ž 51-56 cm
- **smeđe ili plave oči**
- **boja: vučja (srebrbasto-siva), crne, boje pijeska, mogu biti bjeline, “naočale” oko očiju**

Aljaski malamut

- **visina:**
 - m do 67 cm
 - ž do 58 cm
- **gusto krzno s puno podlake**
- **boja: od posve crnih do svjetlo sivih**
- **nikada ne laje, zavija kao vuk**

Čau-čau

- visina: 45-53 cm
- ljubičasta boja sluznica
- dlaka može biti kratka, no češće je duža
- boja: narančasta, narančasto-crvena, poput pijeska, bijeli (uvijek jednobojan)
- svrha: pas za vuču, pastirski pas; danas za kuću

Hrtovi

- prije su korišteni kao lovački psi (na zečeve i dr.; u brzom trku hvataju divljač), a danas se koriste kao sportski psi (trkališta!), luksuzni i dekorativni psi
- rašireni su po cijelom svijetu
- tu spadaju: afganistanski hrt (Tazy), perzijski hrt (Saluki), arapski hrt (Sloughi), ruski hrt (Barzoi), engleski kratkodlaki hrt (Greyhaund), mali engleski hrt (Vipet)

Afganistanski hrt

- visina:

- m 69-74 cm

- ž 64-66 cm

- duga, svilenkasta dlaka, kraća na glavi i leđima, a bogata na tjemenu, vratu, uškama, nogama, donjim dijelovima tijela

- boja: sve boje

Perzijski hrt

- **visina:**
 - m 58-71 cm
 - ž min 54 cm
- **dlaka je duga samo na uškama, repu, laktovima**
- **boja: sve osim posve crne i bijele; nisu dozvoljene šarene**

Ruski hrt

- **visina:**
 - m 75 cm
 - ž 71 cm
- **boja: uglavnom bijela s mrljama**

Patuljasti psi

pekinezer

bolonjez

shi tzu

cihuahua

Patuljasti psi

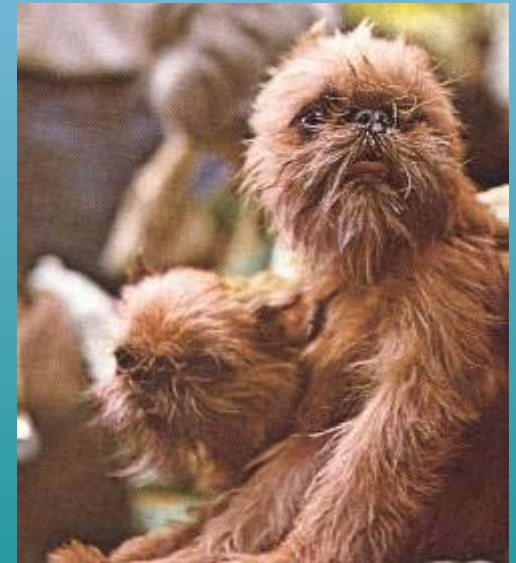
kineski kukmasti

maltezer

jorkširski terijer

patuljasti belgijski grifon